

[Viggo Starcke.]

moderne skatteformer og for væksten af den moderne pantegæld. I 1903 var skatterne til stat, amt og kommuner et par hundrede mill. kr., i dag ligger de oppe på 5 milliarder kr., og tager man forsvarsudgifterne med 6 milliarder. Pantegælden var i 1903 1½ milliard, i dag er den steget til 20 milliarder. Den offentlige gæld var i 1903 ganske ubetydelig, i dag ligger den på ca. 10 milliarder. Den danske krone er i de sidste 20 år skåret ned til en trediedel af sin værdi, og Danmark har i dag Europarekord med hensyn til høj diskonto. Alt dette har lagt et pres og en byrde på erhvervslivet, og alt dette giver de enkelte mennesker en købekraft, som der ikke ligger nogen produktion bagved.

I de sidste årtier har vi langsomt nærmet os en løsning igen. Den grundskyld, som efter jordlovene af 1919 inddrages i statsgrundskyld, i den kommunale grundskyld, i den amtskommunale grundskyld og i grundstigningsskyld, udgør i dag ca. halvdelen af den samfundsskabte jordværdi efter vurderingen, ikke efter handelsværdien, og nu er der en mulighed for, at vi kan gå endnu videre.

Efter valget i 1947 gav den højtærede statsminister retsforbundet tilsagn om nedsættelse af en grundskyldskommission, og den nuværende højtærede udenrigsminister, der dengang var finansminister, nedsatte kommissionen i 1948 med tilslutning af socialdemokratiet, det radikale venstre og retsforbundet. I kommissorien bestemtes det, at kommissionen skulle have til opgave at undersøge, hvordan man kunne inddrage hele den grundværdi, som samfundet skaber, til samfundet. Samtidig skulle den undersøge, hvilke skatter på arbejde, bygninger og forbedringer der kunne afskaffes. Kommissionen har i går afsluttet sit arbejde, og muligheden for, at denne store demokratiske reform nu kan føres ud i livet, er tilstede. Der er i kommissionen og dens betænkning givet principiel tilslutning til grundskyldstanken fra socialdemokratiets, det radikale venstres og retsforbundets repræsentanter, desuden fra husmændenes og lejernes repræsentanter og fra vurderingseksperterne og økonomerne. Tilsammen er der et solidt flertal i kommissionen og et solidt flertal her i tinget og i

den danske befolkning. Jeg skal ikke spå, men jeg vil ikke blive overrasket, hvis den højtærede finansminister fører grundskylden frem i praktisk politik i nær fremtid.

Som jeg nævnte før, er jordværdierne i Danmark siden den sidste kronenedskæring steget med ca. 2 milliarder kr., og hvis man, som kommissionen foreslår, umiddelbart inddrager 1 pct. grundskyld af den samlede jordværdi, vil det med de 80—90 mill. kr., det vil indbringe, binde disse 2 milliarder. Havde man gjort det, ville det have haft så betydelige virkninger, at man kunne have undværet alle de kriselove, som blev vedtaget sidste måned.

Den grundrente, som samfundet skaber, tilhører samfundet; folket skal have den, fordi folket har skabt den. Dette er retssynspunktet. Der består ingen ret til at få erstatning for at aflevere noget til andre, som tilhører dem. Men da det ikke er grundejerne, der har skrevet Danmarks love, og de har været nødt til at virke, leve, arbejde og købe under den bestående lovgivning, opstår et spørgsmål om rimelighed og billighed, og det vil stemme med dansk tænkemåde, hvis man foretager en udligning og giver en afløsning. De praktiske detaljer vil der senere blive lejlighed til at komme ind på.

Fra retsforbundets side vil vi finde det rimeligt, at det bliver den regering, der nedsatte grundskyldskommissionen, som kommer til at gennemføre reformen, hvis den kommer. Det vil blive den mest arbejdervenlige reform, der er gennemført i dette land, en reform, der vil være af afgørende betydning for landbougdommen, for husmændene, for lejerne, for byggeriet og for hele erhvervslivet. Gennemfører den høje regering denne reform, er det sandsynligt, regeringen vil få et langt liv.

Der har i den sidste tid været en del utryghed i befolkningen med hensyn til Danmarks pengepolitik. Man skal betale ca. 7 kr. for en amerikansk dollar, men den danske kronens købekraft er sådan, at man kan købe mere for 7 kr. i Danmark end for 1 dollar i Amerika. Noget tilsvarende gælder svenske forhold. Den nuværende kriserummel og de valutariske forhold har ikke været gavnlige for Danmarks og den danske kronens anseelse i udlandet, og måske har den heller ikke været gavnlig